

rv 38

Dienst Stedelijke Ontwikkeling
nr. DSO/2002.84
RIS 93445_020208

Den Haag, 8 februari 2002
Aan de gemeenteraad

Aanwijzing gemeentelijke beschermde stadsgezichten.**Inleiding**

Sedert de vaststelling van de notitie Monumentenzorg 1995-2005 ("Zicht op stadsgezicht en monument 3") in 1995 informeren wij jaarlijks de commissie Verkeer, Binnenstad en Beschermde Stadsgezichten aan de hand van de Voortgangsrapportage Monumentenzorg over de vorderingen, ontwikkelingen en toekomstplannen binnen de Monumentenzorg. Bij de behandeling van de Voortgangsrapportage Monumentenzorg 1999 op 15 december 1999 stemde genoemde commissie in met ons voorstel om met betrekking tot vijf gebieden de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht in gang te zetten. Het gaat daarbij om het Zeeheldenkwartier, de Vogelwijk, het Laakkwartier, het Regentessekwartier en het Valkenboskwartier (overzichtskaart, bijlage 1). Voor de overwegingen die hieraan ten grondslag hebben gelegen verwijzen wij kortheidshalve naar de betreffende commissiebrief van 7 december 1999 (DSO992761), die als bijlage 2 is bijgevoegd. Van de vijf te beschermen gemeentelijke stadsgezichten zijn toelichtingen vervaardigd, waarin naast een omschrijving tevens de bijzondere waarden en motivatie voor plaatsing zijn opgenomen. De toelichtende omschrijvingen, alsmede kaartmateriaal met de exacte begrenzingen van de gebieden, zijn als bijlage 3 meegezonden.

Zienswijze naar aanleiding van de ter inzage legging.

De voordracht tot aanwijzing heeft conform art. 14, lid 3 van de Monumentenverordening Den Haag van 29 november 2001 t/m 9 januari 2002 ter inzage gelegen. In deze periode is één zienswijze binnengekomen van de Bomencommissie van de Wijkvereniging Vogelwijk (zie bijlage 4). De Bomencommissie stemt in met het aanwijzen tot beschermd stadsgezicht van de Vogelwijk maar vraagt in de toelichtende omschrijving voor de betreffende wijk meer aandacht voor de groenvoorzieningen en het Houtrustterrein. Voor wat betreft het groen merken wij op dat in de omschrijving de betekenis van het groen voor deze wijk op veel plaatsen aan de orde komt. In de conclusies wordt onder meer vermeld dat voor de wijk het "tuinstad-achtige karakter" typerend is, alsmede het rijkelijk in de wijk aanwezige groen, zowel in de tuinen als op de pleinen en langs de straten. Deze toelichtende omschrijving is bedoeld om een algemeen beeld te schetsen van de bestaande cultuurhistorische waarden en geeft geen limitatieve opsomming van elk afzonderlijk waardevol onderdeel. Zoals door de Bomencommissie terecht is opgemerkt, is een dergelijke gedetailleerde uitwerking van het waardevol groen wel vastgelegd in de publicatie "Over bossen, parken en plantsoenen - Historisch groen in Den Haag" (VOM-reeks 2000-nr. 4). Wij zijn dan ook van mening dat er in de toelichtende omschrijving voldoende aandacht is besteed aan de waarde van het groen. Voor wat betreft het Houtrustterrein het volgende. Met de aanwijzing tot beschermd stadsgezicht wordt beoogd de bestaande cultuurhistorische waarden van de tuinstadwijk Vogelwijk te behouden en te versterken. De begrenzing van deze woonwijk is gelegen langs de Houtrustlaan. Het Houtrustterrein -gelegen tussen de Houtrustlaan en Houtrustweg - was al voor de aanleg van de Vogelwijk als sportvoorziening in gebruik en behoort niet tot de oorspronkelijke aanleg van deze wijk. Daarom is het Houtrustterrein niet binnen de begrenzing van het te beschermen stadsgezicht getrokken. De stedenbouwkundige invulling van dit terrein en de aansluiting op de Vogelwijk valt buiten de reikwijdte van dit voorstel.

Rechtsgevolgen van aanwijzing.

De aanwijzing is er op gericht om de waardevolle karakteristieken binnen een gebied in stand te houden en te versterken. Het in de Monumentenverordening Den Haag voorgeschreven instrument daarvoor is het "beschermend bestemmingsplan". De in de toelichting op de aanwijzing gedefinieerde waarden kunnen door middel van een dergelijk bestemmingsplan beschermd worden. Aanwijzing van een stadsgezicht leidt niet tot individuele bescherming van de bebouwing. Het instrument "beschermend bestemmingsplan" laat dynamiek en transformatie met respect voor de waardevolle karakteristieken toe. Het bestemmingsplan richt zich op het aangewezen beschermd stadsgezicht zelf, ontwikkelingen buiten een dergelijk gezicht spelen hierbij geen rol. Aanwijzing leidt niet tot een externe werking. Naast de cultuurhistorische invalshoek wordt ook met de actualiteit van de herstructureringsopgave, zoals deze onder andere is neergelegd in "De Kracht van Den Haag. Haags plan grote stedenbeleid periode 2000-2003/4", rekening gehouden. Wij achten het aanwijzen van genoemde gebieden tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht vanuit cultuurhistorisch opzicht van groot belang. Aanwijzing bevestigt de ook bij het ontwikkelen van de herstructurerings-aanpak getrokken conclusies dat de betreffende wijken veel stedenbouwkundige en architectonische kwaliteiten bezitten en dat deze bij het beheer van de wijken behouden en hersteld moeten worden. Deze aanpak wordt onder andere vastgelegd in de wijkplannen, die voor deze gebieden zijn en worden opgesteld. Ook in relatie tot de komende wijziging van de Woningwet is aanwijzing van belang om het Welstandsbeleid aangaande de bestaande voorraad ("Het Verzorgd Gevelbeeld van Den Haag") in stand te houden. Na afronding van de aanwijzingsprocedure zullen conform de in 1999 vastgestelde beleidsnotitie "Bouwen en behouden in beschermde stadsgezichten" voor de betreffende gebieden ordekaarten worden vervaardigd aan de hand waarvan op termijn de bestemmingsplannen zo nodig in conserverende zin zullen worden aangepast en het

welstandstoezicht zal worden aangescherpt.

De kern van het beleid uit genoemde notitie is de nadere ordening naar cultuurhistorisch gehalte in drie ordes. Hierdoor is het mogelijk het beleid te concentreren op die straten en gebieden die in hoge mate de cultuurhistorische waarden van het betreffende gezicht vertegenwoordigen. Het voordeel van de aanwijzing van een stadsgezicht en het daaraan gekoppelde rechtsgevolg c.q. beleid is, dat een en ander er toe zal leiden dat bij het beheer en de transformatie van een wijk de waardevolle karakteristieken als uitgangspunt worden genomen, zodat de stedenbouwkundige en architectonische cohesie kan worden gerespecteerd. Het nadeel van aanwijzing is uiteraard het "spiegelbeeld" van het genoemde voordeel. Het scala van ingrepen in waardevolle stedenbouwkundige en architectonische ensembles wordt door de aanwijzing beperkt, aangezien immers de genoemde cohesie centraal staat. Het blijft echter altijd mogelijk om in een brede afweging van belangen via gangbare procedures van het vastgestelde bestemmingsplan af te wijken. Zo zal uiteraard ook in de te beschermen stadsgezichten de uitvoering van lopende en toekomstige planvorming in het kader van de herstructureringsaanpak mogelijk blijven. Doel van de aanwijzing is immers niet het bevriezen van de huidige situatie maar zorg dragen voor behoud van de stedenbouwkundige en architectonische samenhang. Vernieuwingen blijven altijd mogelijk en zijn zelfs noodzakelijk voor de leefbaarheid en kwaliteit van de wijken. Door bij sloop/stedenbouwkundige vernieuwing de huidige stedenbouwkundige en architectonische "cohesie" binnen een wijk als uitgangspunt te nemen, zoals bij de lopende planvorming voor het Regentesse- en Valkenboskwartier en Laakkwartier is gebeurd, blijven het eigen karakter en identiteit van de wijk behouden.

Gezien het vorenstaande stellen wij u voor, gelet op het advies d.d. 6-02-2002 van de commissie voor Verkeer, Binnenstad en Beschermd Stadsgezichten (SP: stem voorbehouden, overige fracties: vóór, hr. Daskapan: afwezig), het volgende besluit te nemen:

De raad van de gemeente Den Haag,

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

de wijken Laakkwartier, Regentessekwartier, Valkenboskwartier, Vogelwijk en Zeeheldenkwartier op grond van artikel 14 van de Monumentenverordening Den Haag aan te wijzen tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De secretaris,

De voorzitter,

De bij dit voorstel behorende kaart ligt voor de raadsleden in de leeskamer (map nr. 15) en voor een ieder in het Gemeentelijk Informatiecentrum aan het Spui 70 ter inzage.

Burgemeester en wethouders van Den Haag.

De secretaris,
D.M.F. Jongen.

De burgemeester,
L.E.J. Engering-Aarts, lo.